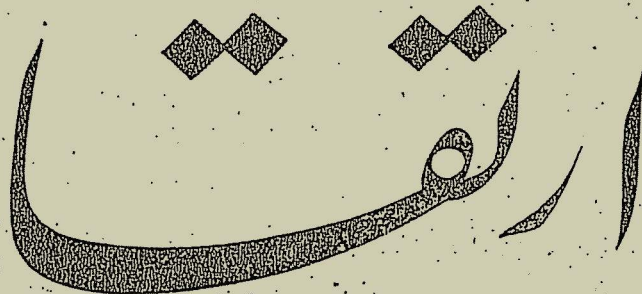

(ارتقا) نك استانبول و طشره
ایچون بر سنه لك آبوله سی ۳۳
غروشدیر. پوسته بولی مقبولدر.
صحائفی باچمله ارباب قلمه آچیقدر. هر ای قلم
طوتان یازده بیلیر. مرکزی باب عالی
جاده سنده «معلومات» اداره خانه سیدر.

ادبیات. قنون عسکریه و بحریه.
وناریخ و تجارت و زراعت و صنایع
ومعارف و امور واقعه و اکنجیه لی فقراندن
باحث مصور جریده در. هر نوع خصوصیات
ایچون غرضه نك مدیری طاهر بکه مراجعت اولنور

Journal illustré IRTIKA

Bureaux: 40, rue de la Sublime-Porte,
(Imprimerie Tahir bey) Stamboul.

نسخه سی: ۲۰ پاره یه در

شمس دیک جمعه کونلری نشر اولنور

نسخه سی: ۲۰ پاره یه در

مترجمك... فابريس دكيزك اوستنده
كزيور... ديمككن مقصدى فابريس
دكيزلرده سير وسياحت ايدىور ! ديمك
اولاجق ! يوقسه حريفك نو ايجاد دكيز
ولوسيديله بحر محيط كيبرى قاريشلاديني
ذهابنده بولونماملير .

«... ياريم ساعتدن يوله دوشلم...»
بوده « ياريم ساعته قدر كيدلم... »
ديمك اولاجق ! « يوله دوشمك » تعبيرى
ايسه مترجمك خاطرينه ، ديكسيونلري
قاريشدير كن كثر مشاغل بيهوده دن باش
دونوب سرمه ديكى زمان كلش اولماليدير...
ترجمه ، برره نارفته در او
هر چوقوق بويله يوله دوشمه مى...
«... وايكىسده برپارچه شى قايشدير دقدن
صوكره...»

« يك » يرنده « قايشدير مق » مصدرى
استعمال اولونمشدر . يك چيركن دكلى ؟
كوپكه اكك قايشير مق ، كى...
«... صورغى سؤال قانقستادى...»
« صورغى سؤال ك نظيره لى بروجيه
آيدير :
دكيز دريا ، چارچن ، آي مهتابى .
دهابويله بيكله جه امثال واركن اطاميان
افدينك « صورغى سؤال » نه گيم اعتراض
ايدر ؟

« بوساندا كوزل و دلبر برساندا اولوب... »
صندا كوزل اولاييلير . مثلاً ك
كوزلوكو ، نارين باستونلو ، غلاسه ايسقاريلنى ،
فينديقي الديومه نلكلى ، پلهرينلى ملهرينلى ،
قيوريق بيقلى ، پودره لى جهرلى ، چيت
قيرلدم شيق بكارمرك كوكسو دره سينده
دوملرينك قيرمى قوردونى ، اداره ايتكده
اولدقلى مائون رنكده كى كيكار ، فنا
شيلميندر ؟ حتى بونلرك قيچارينه ظريف ،
حصيرلى برر قولتوق بيله يرلشديرلشدر .
دوز بياض ، صوكسيمينك اشاغيسى مائى ،
اوچ چفته اويله خصوصى صاندا لار واردركه
انسانك باقدقجه باقه جنى كلير . فقط بونلره
يالكنز « كوزل » ديمك كافيدر . بوراده
« صاندا ل » ايچون « دليز » صفتك نه لزومى
وار ؟

«... ايچون بويله كدر اينديورسك...»
« قسانوت چكمه » نك نظيره سى... نظيره
دهشت آميزى ! محله قازيلرينك تعبيراق ده
بويله زومالركه داخل اولنجه ترجمه نامنه ،
تاسف ايتمهك الدن كليور...
«... واورادنده بر حله ده ملونه عودت
المن ايسده...»

دقت اينديورميسكز ؟ بر آيدمه ،
بر صيچرايشده كى... « سرعتله » « هان »
كى بر جوق كلوار ايكن بونلرمقابل اوچله ني

اتخاب ايتك مترجمك پهلوانلغه هوسيندن
نشئت ايتش اولسه كرك !
« زورز — غايت زنكن يركيسه بكا آرقه
دورويور... »

نه اكلا ديكز ؟ محبت لازم ، حسب حال
ايدمه جك دكلى زيا ، اى قائلرم ! شو « آرقه
دورويور » دن نه معنا استخراج ايدمه نيلايكز ؟
زورز ، « زنكن حريفك بريى بكا آرقه سنى
دوشمش ، هيچ يوزنى چويرميور... » ديمكى
ايستيور ؟ يوقسه مقصدى بيوك بر روتنه استناد
ايتديكى كوسترمكيدر ؟
كولدورر انسانى هر سطرى نه مضحك ترجمه
بويله يازمق معرفتى سويليك الله ايچون...
«... معافيه خسته خانه سنى يوروتمه كه وشهرت
اعتبار قزانمه...»

خسته خانه ، داخلنده كى خسته لركى ،
ياواش ياواش يورويهرك ، هواى نسيمنى
تنفس اينديور ! باقلم ، تدقيقاتزده دوام
ايتدكجه ، خسته خانه لى يوروتن بويله يوروك ،
ياخود چوروك مترجمك تحف ترجمه لرينه
دها نه قدر تصادف ايدمه چكز !...
«... حيرت ايتكلدن كندى ي آلديره مامقيه
ايدى...»

ايشته ترجمه سى : بيان حيرت ايتكلدن
كندى آلاميوردى !
« ريتنر — البته ، اوده لافى ؟ »

ع. نادريك افدينك برشاعر نوظهور
رك (۱) نظملرى (۱) ايچون ديدكلرى كى ،
ايشته ، بر سورى لاف ! فقط بوش ،
فقط قوف... شيوه حزمه مغاير !، مملكت مزده
بوتون وطن قرداشلرمز ايچون فرانسزجه
بيلمك بر معرفت ايسه ، تركجه بيلمك بوتون
بوتون بر لازمه حيتدر ! انصاف ايدمه ،
دوشونه لم ، التى يوز صحيفه لك بر رومانك
ترجمه سنى هان صحيفه سينده بويله مناسبتسز
مغلغ ، عادى عبارلره ، كلهلره ، صوغوق
صوغوق محاوره لره تصادف ايديلير ايسه ،
انسان ناصل اولوب ده مؤلف اثرك — بويله
ترجمه لره — قدرينك تنزيل ايدليكنه آجپازه ،
انسان ناصل اولوب ده ، بويله غريب ، تحف ،
نه يازديغنى بيلمز مترجملره قيزماز ؟

« سبحان من تحير فى صنع العقول (۱) »
« زورز — خام حاصلات ديمكى ايستيورسكز ؟ »
خاير ! اولمش ، كاله ايريشمش ، يتشمش
حاصلات ديمك ايستيورز... دهالكلا نه مادقى ؟
«... اوطة مخصوصنه كيتدى...»

مكاتب ابتدائيه ده اوقويان بشره آلتيشير
ياشاندكه چوقوقلره ايشته دهشتلى براضافت
نمونه سى !

محمد جلال

معكس آلام

— ۴ —

« رازى به »
بر صرصر هول انكيز ايله پامال خزان
اولان معلول ، شكسته اماليرمك قارشيسنده
بويله هر كون ، نوميدانه اينلرمله ، نوحه لرمله
صيزلانيوركن... بر ظلمتكده ملاك كننج
مخوف تارنده حيات گذشتهك ، احتساسات
لطيفه ماضيهك ياديله خلعجانلر ، تاثرلر ايچنده
بوغوليوركن... رهگذار حياتمه كيتدكجه
تزايد ايدن نامتناهى صفحات اضطراب آلود
آره سينده متصل چيرينمقندن ، آزيلمكدن ،
متولد بريتابى يتيمانه ايله بر آن اول شو عمر
سفيلا نه خاتمه ويرمك تمنيات مابوسانه سينده
بولونيوركن ، برشى ، هويتى حقيقه تعيين
ايدمه مديك مجهول بر قوت بوتون تصرفات
دماغيه مى اخلا ايدىور ، دييور كه :
« بيجاره قانى ! ياشامغه احتياجك وار . سن ،
حياتك ده بر جوق سيلابه مصائب او كنده
بوزار لانه جق ؛ بر جوق كروءه خطرناكى
ايچر سينده محترانه يورى يديك ؛ يوريدكجه
پيشگاه عزمكده كيتدكجه درينلشير كى كورين
سلسله كرداب سفاكتده افواه مظلومه سينده
دوشنه چكمش كى قورقه جقسك... فقط
كبرى دونك... ايشته سنك ايچون بو محالدر .
بن دائما جاذبه مقناطيسيه نه طوتلمش بر جسم
صغير كى ايلرى نه آيتدكجه تزايد حرركات
ايدمه جكسك... مقتضاي حياتك بودر . ا
دوشونيورم : سوق قضا ايله دوشديكم بو
عثمان سياه غرام ايچنده خسرانه تياه اولان
عمرلرمك ياديله تيتره شيوركن ينه ياشامق
ايچون حاصل اولان عمرلرمك ياديله تيتره
شيوركن ينه ياشامق ايچون حاصل اولان
بوجبوريت نه دن ايلرى كليور !

حياته محبم ، اونك ايچون... حيات ،
ذوق حيات نظر مده — اوندن عبارتدى !
لكن شيمدى آره مزده اويله عظيم رافترق
اويله مؤلم بر هجران حاصل اولديكه آرتق
بنم ايچون قطعياً آنى كورمه بيلمك امكانى
قالامشدر .

« بركون اول رشك ايدركن آفتاب نوهار
جله ! ماللك هرلمه خندانه ،
بكره تيردى شيمدى شيونخانه تازيككمك
واقف اولسه حالت تنهائى خسرانه :
برطاغك پيرامن حزننده بى كس بى نشان
دقن ايدلش برقيمك مقبر عرياننه ! »

نه غريب حيات ! ابديت قدر واسع
تا محدود بر ساحة بى پايان تالم ايچنده بويله
غريبانه ، كره تاك طولاشدقجه ينه اوفى
اوشكله برلكده كين زمانلرى نخطر ايتكندن
كندى منع ايدمه ميورم .

آه ! ميزابه قلمدن شوق طاس محلا
اوزرينه دوكلن گلات شكيت آميزده بر صدمه
ناكهانى ايله روحده آجيلان التيام نابذر
جرميه لرك عكس تاثير واويلاستندن عبارت
ايكن كورويورمكه شوحيات غم آلوده قارشى
— آرزوق — حسن ايتديكم رابطه ميلان
طبيعى : ينه آنك ايچون آغلامق ، يينه
آنك ايچون مؤيد آجيلره ، فلاكتلره
قاتلامق ؛ حتى صوك دقيقه حياتمه بيله
ينه آنك خيال آفلى نخطر ايدمه رك اولمك
ارزوستندن بشقه برشى دكل ..
مكر اونك فكريده لطفى قدر طباطبائى
ايش !...

كره سونلى :
محمد حميدى

مصباح ۱۹

ذوق ادبينك اسباب وصور تحولاتى
هر مملكتك ادبياتنده ، هر زمانده
بر بيله اصلا بارشماز اختلافلره ميدان ورن
« ذوق ادبى » مسئله سى بالطبع الك زياده اهميته
تلقى ايديله جك بر نقطه در . آثار ادبيه
طرز تلقيرى اعتباريله تماماً مساوى ايكن
كيمسه هان هان بولونه ميه جنى كى بوازرك
بزه ويرديكى احتساساتك بيله سنلره تبعيله
دكشوب كيتديكى دوشونوله جك اولورسه
بو قدر تحوله استعدادى اولان شو ذوق
ادبى بى بعض اوصاف طبائع اساسيه سى اعتبار
ريله تعيين وثبيت هان محال كى عد اولمق
ضروريدير .

مع مافيه عصرلرك اونامتناهى ، اودائى
جربانى انساننده ذوق ادبينك اولدقجه اوزون
اوزون پارچهلر اوزرنده بر مدت اوصاف
عموميه سنى محافظه ايدرك ديكرلرندن قابل
فرق و تميز بر هوته مالك اولدينى كوروليور
اودرجه دمكه تك بر شخصده آي ايله ، احتمالكه
سنه ايله تجديد تحولى لازم كلهن ذوق ادبى
عموم بر قومه تعلق ايدنجه يعصاً عصرلره
حساب اولمق ايجاب اينديور . جالبكه حيات
بشرية مواججه سينده عصرلركده اهميته
دقيقه لردن فرق اولاييليرى ؟ هر حالده بزم
ايچون محقق اولان برشى وارسه اوده ذوق
ادبينك هيج بر آن ثابت قابليوب دائى بر تحولك
نازيمچه سى اولماسندن . بونك ايچون ، متحسنى
ذهنلر بو مسئله قارشيسنده ايكن سؤاله يزر
جواب بولمق آرزوستيله مشغول اويورلر .
ذوق ادبى نيچون تحول اينديور ؟ وناصل
تحول اينديور ؟
بو سؤاللى حل ايله اونغراشان آوروپا
علماسى يزه ايضاحات آتياهى ويريورلر :

ذوق ادبيتك تحولنى حال اجتماعيك تحونه عطف. ايتىك دوعزو برحركت اولاماز ، چونكه « حال اجتماعى ديكشخه افزاددهكى حال وفكرى ودماعى يده ، ديكشديريور . » طرزندهكى ايضاحات بزى نمون ايدجك بر جواب تشكىل ايدمهز . حال اجتماعى يله ادبيات آره سندهكى متاسيت غير قابل انكاردر . فقط تحول ادبى يه تحول اجتماعى سبب كوستريلنجه اووقت يالكر سؤالك ىري ديكشمش اولور ، ذهن تحول اجتماعيك سببى آرار . بناء عليه دوعزو دوعزيره بر جواب تحريشى دهيا موافقدر . بوجوانى ايسه بشريت وكنائك صورت تشكىل اعطا ايدر . چونكه بوصورت تشكىل كرك انسانلرى كرك انسانلرك تركيب ايتدكرلى هيئات اجتماعيه يي بالضروره تحول مجبورى آلتده بولونديرر . حتى بوتون افرادى ، ييننده بر آهنگ ، بر توافق تام حكمفرما اولان برهيئت اجتماعيه تحيل اولوليسه بيله بو هيئت حال موازتنى محافظه ايدمهرك تحوله و تحولى ايله ذوق ادبى ديكشدرمكه مجبور اولور . بو هيئت مجموعك تركيب ايتدىكى افراد اوزرنده برلرندن فرقى بوشدتلرى غير مساوى برطاقم قوتلر تأثير كوستردىكى جهته . بر زمان مرورندن سوكره حاصل اوله جق نتيجه لرك برلرندن فرقى ظهور ايتىي طبعيدر . فكرجه ، حس و تاملجه تماماً مساوى فرض ايتدىكمن بو افرادك بعضيسى ساخللرده ساكن اوله جقدر . بر كره بو محيط ماذنلرك تحيى او افراد او زرنده مختلف نتيجه ل حاصل ايدمهرك آهنگ ابتدائى بى اخلاص ايدمه جكدر . بوندن باشقه نفوس عيى حاله قالماز ، آرتار ، اكسيلر ، اختلاط ايدر ، حاصللى بيك درلو سبب و صورت ايله آهنگ ابتدائى تحول ايجنده ذوق ادبى ثابت قاله بيليرى ؟

بويله برهيئت مجموعه فرض ايدمبوبده يالكر زرنده باقيله جق اولسبه ده كنديسنه ابتدا خوش كوردون برمنظر ميه ، بر مشغليه لايق قطع و اوزون بر مدت مزبوط قالمق ، بوندن متللد اولق طبيعت بشريه يه مغاير اولدىنى ايجون اوزرك ذوق خصوصيسى ده تحول اوغز ادبى كوردور .

هچ ديكشمكمن اوزون بر مدت امتداد ايدن شياردن نهايت محظوظ اولامنه ك حكمى بك قولاي ايضاح ايدنلر . يرشى حس ايتىك قوتن محدود اولدىنى ايجون احساساتن تكرار ايدمه بوقوت وقابليتى تيزر . باخصوص احتسلس شدتلى و دواملى اوله جق اولورسه بوقابليت سها جايق بتره ديكر مراكن عصبه بر طرفه بر ايتله رق منحصر بر مركن عصبى استعمال ايديلنجه بو جايق بولور . بومر كرك فعاليتده

اولجه ذوق بولوركن سوكره بر الم حس ايتىك باشلارز . الم حس ايتىك برابربو مدت طر فنده حال معطليته قالمش اولان مراكن سائره مشغوليت بولق آرزوسنه قابيلرز . ايشته بونك ايجوندركه تحول وتنوعه اوقدر مشتاقز . بوتنوع بورغو . نغمزى ازاله ايدر ، حساسيتنرك هتوز محافظه طراوت ايتدىكى نقطه لرك فعاليتنى انتاج ايدمهرك احتياجى تسكين ايلر . حيات يوميه مزده كوردون بعض شيلرك سببى بواحتياج تحولدر . مكتبلرده تفلسر ، تعطيللر ، درسلك تنوعى ، موداك بردن بره ديكشمسى ، سياحت اويون مراقى ... بونلر هب طبيعت بشريه ك احتياج تحولنى تسكين خدمت ايدر .

احتمالكه بزى تحوله بوقدر محتاج ايدن شى كرك كنديمزده ، كرك اطرافزده هر شىك هر آن ديكشمكه اولماسيدر . ذاتاً موجوديت مادي و معنويه مز دائى بر تحولدن باشقه بر شيميدر ؟ مركب اولديغمز عناصر مدت حياتزده دفعات ايله تجدد ايدر . ياشجه ايلر يله مش اولان بر ذاتك بدننده چوجقغنندهكى عناصر عضويه سنك بك آرزى قالمشدر . ايجمزدن بر كيمسه : « دون نه خاله ايسه هم بكونده او حالده يم ، اويم » ديه بيليرى ، ديه جك اولورسه حقى كوروله بيليرى ؟

اطرافزده هچ يرشى ثابت ، غير متحرك قالماز . كوندوزلر كچه لرى ، بهارلر قيشلرلى تعقيب ايدر . آتاجلر سنلر بزه همان هر آن باشقه منظره لره نمايان اولور . آلفرده دوموسه اطرافزدهكى شيلرك بودائى تحولنى بتر آرزجه ايدلن شو بيلرله آكلاتيوز : « اوت ، ايكى مخلوق فانىك دنيا ده تعاطى ايتدكرلى ايلك بوسه ، ايلك عهدلر روز كارلره ياراقلى داغيلمش بر آتاجك آلتنده ، توز حاله كلىش بر قياك اوزرنده وقوعه كلىدى .

« اولنر بوسريع الزوال نشه لرينه هر آن متحول نماى برسجاقى شاهد طوتديلز . » اطرافلرنده هر شى : قوشلر ياراقلر آراسته ده : چيچكلر اللرينك ايجنده ، حشرات آياقلىرينك آلتنده محكوم ثبات اوليوردى ، اونوتولش خطوط وجهه لرينك خيال لرزاننه معكس اولان منبع صاف و براق بيله قور رينور ، اوليوردى .

« و بوتون بواقض اوزرنده ، نحيف و عاجز اللرى بر برلرينه ربط ايدمهرك بر آن ذوقك شمشكليله متحير بر حاله ، آزاده عات قالدقارنى طن ايديلورلردى . » حيات ايله ثبات ، بر برلرينه غير قابل تفريق رابطه لره باغلى اولان بو ايكى قوت

نهايتسز برحر كته بكزر : هر شى اولور فقط دوعشق ايجون : هر شى دوعار فقط اولك ايجون . ذوق ادبىك تحولى بوتون كائناثه شامل بر قانون عمومى نتيجه سى اولدىنى بويله آكلا . شلدقن سوكره آرانه جق جهت بوتحولك صورت و كيفيت وقوعيدر . بونده بزه « عكس عمل » و « توسع و انكشاف اسا . ساريله ايضاح ايديلورلر .

چونكه شوراسنه دقت اولومشدركه بر دور طر فندهكى تمايلات ، دور آتيدمه اونك ضدى تمايلات ميدان ويريور . فرضا بر زمانده ره آليزم مسلكى غلبه ايدمه جك اولورسه بونى مقب اوله رق ديكر بر زمان كليوركه اونده ايدمه آليزم مسلكى حكمفرما اولور . شهر حياتى ، كبار حياتى اندیشه لرى ، انزوا آرزولرينه ، حيات صحرائيه اشتياقلىرينه ميدان آچيور .

« قانون تولى » نامى ويرييله جك بوقانون - هر برت سببىك ديدىكى كى - عموميدر ، بوتون كائناثه شاملدر . بوبويوك انكلىز فليسوفى هر حر كتك ، بناء عيه هر تحول و تكاملك آرزوق مشوش بر نظمه تبعيت ايتدىكى كورمش ، اثبات ايتشدر . امواج بحر محيطك ساحله دوعزو مدوجذولرى قابل حسابدر . طمارلر مزده جولان ايدن قانلرك كيدوب كله لرى ضربان نبض ايله اوله جوليور . نوبتده ، يلك ، اويومق اختىساجى كى موقوت فاصله لره كليور . اوجاع واضطرابانك شدتى ده ، فیرطنه ك شدتى كى غایت شنيد آ نلره بالنسبه سكونت آنلرى بگيرير . ضيا ، صداموجه لره انتشار ايدر ، بوموجه لرك دكر دالغله لرى كى شيشر قنارير .. « قانون تولى » بوتون كائناثه مشهود اولوركن تكامل اجتماعى و بونك ضمنتده بولونان تكامل ادبى نيجون راستنا تشكيل ايتسين ؟

معافيه يرشى حقنده برحكم قطعى ويره بيلمك ايجون احتمال ايله اكتفا ايديله مز ، دليل ايسر . تكامل ادبىك ده قانون تولى يه تابعيتنى اثبات ايدمه جك دلائل ايسه هم احوال روحيه دن ، هم تاريخدن استخراج ايديلور .

برهيئت اجتماعيه ك تمايلاتى اوزون مدت بر جهته معطوف اولوبده صنايع نفيسه صفحات علمدن يالكر برى ديكرلرينه ترجيحاً آراه ايدمه جك اولورسه دائما عيى شى كورمكدن ، دائما بر جهته دوعزو يورومكدن بر يقينلى حصوله كلى طبعيدر . بناء عليه طبيعت بشريه ده كى احتياج تحولك سويله باشقه تصورلره ميل ايديلر ، يكي شيلر آنزو اولونور . حالوكه بردن بزه آك يكي كورونه جك شى اوانه قدر نظر مزدن

آك اوزاقده قالاتى اولديغنه شبيهى وار ؟ نظردن آك زياده اوزاقده قالاتى ايسنه ياند . يغمز ، كورديكمنك تماميله ضديدر . ايشته بوندن دولاييدر كه فرضا ايدمه آليزم مسلكى اوزون مدت امتداد ايله افراط درجه لرينه وارد جق اولورسه بومدت طر فنده آك زياده اهل ايديلمش اولان ره آليزم مسلكى همان تقليد طبيعى رهبر ايدنهرك ، حقيقت حاله موجود اولان شيلرى تدقيق و مشاهده يي توصيه ايله يهرك حكمفرما اولمغه باشلار . بر مدت بوتنافر وضدیت بوتون شدتيله كور ولدكن سوكره ، ايكى اساس ييننده موقت براتلاف وقوعه كلىر ، نسبي بر آن سكونت باشلار .

شايد دقتدركه بر برينه ضد ايكى تمايلدن برينك شدت و دوعوى ديكرينك شدت و دوامنه مساوى كيدير . اكر حياتك منحصر آبر طرز تلقى خصوصيسى بر مدت تأثيرى اجرا ايتشمه بوكا تماميله ضد ، ميان اولان حكمت بدايع مسلكنك ده عيى مدت حكمفرما اولماسى محتملدر . بوده عكس عملك عمله مساوى اولماسى حال عموميسنك بر صفحه خصوصيسندن عبارتدر .

تاريخه عطف نظر ايديله جك اولورسه بوقانون توالينك موجوديتنى اثبات ايدمه جك بر جق دلائله تصادف ايدمهز . عصرلرك بر برينه بر تضاد و تباین تشكىل كسب ارتباط و تسلسل ايتدكرلى اثبات بك قولايذر .

اون آلتنجى عصر ميلادى آروپا ايجون بويوك بردوره فعاليتدر . نه جهته باقيلسه بريكمك ، بر غيرت ، بر فعاليت كوردولور كشفيات بحريه ك تأثيريله احوال اقتصاديه دكشير ، تجارت عالمى بحر سفيد جوضه سندن بحر محيطه كچر ، هندستانده ، آمريقادده ، آروپا ايجون بويوك برر مخرج تجارت ، برر منبع ثروت پيدا اولور . رونه سانس نامى و يرلن تحولات فكريه يالكر قديم يونان ولاتين آثار ، افكار و مسلكنك احيا سندن عبارت دكل . علوم و قوننده ، ادبياتده ، فلسفه ده بر فعاليت مشمره ك نقطه عزيمتيدر . ره فورمه ك ظهورى قتونيك كليساسنى آيره رق آروپايى ايكى مختلف قسمه تفريق ايلر ، اوزون محاربه لره ميدان آچار . حاصلى بومشوش ، بومشوبت عصر ك شدتلى ضربنه لرندكه صوك اهتزازلر سوكره كى عصر نصفنه قدر امتداد ايدوب كيدير .

حالبوكه اون آلتنجى عصرى تعقيب ايدن عصرده برانظام ، بر فكر محافظه كارانه نظره چاربار . فكر و هيئت اجتماعيه ، اداره ك كنيسانك انجمن دانشلرك ، عنعنات تاريخيه ك درلو درلو قاعده لرك تأثيرلرى آلتنده بولونور .

ايكى عصرىك بربريله شو صورتله مقلايسهسى بر آز مېم اولاييله چكى ايچون دها واضح بر مثال كوسترلم :

اون دوقوزنجى عصرده فرانسهده روما-نيزم مسلك ادبىسى قوه مخيله نك صوك درجه افراطى ارائه ايدر . موسه ايله مقلدىلى احتراض بشرى بى بويوك بر موقع ايجياله چيقارمىلردى .

« سومكدن اى . اضطراب چكمن دوغرو بر شى يوقدر . انسانك بو عالم فئاده دها » نامى ويردىكى شى احتياج محبتدن باشقه بر شى دكلدر . »

سوزلر بى كمال شوق و تهالكه تكرار ايدرلردى .

حالبوكه بولردن صوكره رغبه قارئينى جلب ايدن پارسايه مسلك ادبىسى بى حس قالمق ، اثرلر بى غير شىخصى بولمىلر مق آرزوسنده در . دها بونك كى بر خوق مثاللر تكاسل ادبىك جريان طبيعىسى بربرينه معارض اولان بر طاق سلسله حر كاتدن عبارت اولديغى اثبات ايدر .

فقط بر توالى منتظمه نك بربرينه ضد حالات روحيه و فكرى بى متعاقباً ميدان رغبته چيقارديغى ، ره اليزمى ايدم آيزمك ، بدىلىك نيكينللك تعقيب ايتدىكى دوغرو ايسه ادبىاتك ده ايلك نقطه عزيمتى اولان حاله تكرار عودتنده صانكه هيچ تحوله اوغرامش كى بر موقعبده بولومىسى ، دائماً كندى ايزلر بىك اوزرندن كچرك بردائرمه دور ايتمى لازم كله چكى ظن اولونور . بوي ايسه فكر ترقى اورتهدن قالدرد . چونكه ادبىات ره آيزمى ايدم آيزمه ، ايدم آيزمى ره آيزمه چكمنك عبارت اوله حق اولورسه تكامل نرمده قالير ؟ حالبوكه « قانون توالى » اى آكلاشلمايه حق اولورسه ادبىات بويله ايكي قطب ييتنده منحصر بولونور ، دائماً بريدن ديكرينه كچر كى ياكش بر فكر پيدا ايدلىسى محذورى واردر .

تجربه بزه وقايعك بويله سادده و اميد قيرمى حق بر صورتده جريان ايتكديكى كوستر-نيور . آره لرندم اوزون برره آيزم دورمى بولونان ايكي ايدم آيزم دورمى بربريله مقايسه ايدلنجه بوايكي دوره ييتنده مشاهمت كوردولور ، فقط بربرلر بىك عيى اولدقلىنه حكيم اولوناماز . بريدن . تعقيب ايدلن غايه خيال ديكرنده كنى عيى دكلدر . غايه خيالى آرمدهكى ره آيزم دورى انساننده مظم و منسى برخيات ايله پايدار قاليركن ، بوزمان كسوفده بويوك بر تحوله اوغرامشدر . ديمك اوليوركه ادبىات اولكى حالنده فرقليدر . بونكده سببى هيئت اجتماعيه نك شرائط داخله و خارجيه سنك دكشمسيدر . علوم و صنايع بعض كشميات و اختراعاتده بولونور ، بعض احوال

و وقايعك ظهورى افكار ، اشيا بى تعديل ايدر ، بعض آثار يازيليركه بونلر كنديلرندن صورته يازيله حقار اوزرندم اجر ايتيريلر . ايشته بو مختلف سببلر ك نتيجهسى اوله رق ادبىاتك تحول ايتمىلرندركه تكامل ادبى بر دائره اوزرندم لايى قطع دونمكدن عبارت دكلدر ، تكامل ادبى ايچون بر خط چيزيله جك اولسه بونى بر حزون صورتنده ارائه ايتمك اقتضابلر ، حزونك هر دورمى كچيركن انسان كندى بى عيى نقطه لرند بر دفعه دها كچيورظن ايدر . حالبوكه دائمادها ايلريده و دها يوقاريدم بولونور . تحولات ادبيه عكس عمل و توسع و انكشاف صورتيه و قوع بولور دىنلمسك سببى بودر .

توسع و انكشاف تزايد و تنوع ديمكدر ، تقليد و ايجاد ديمكدر . بر ادبىاتده حكيمر ما اولان تمايلات آزالمغه باشلانجه ، بو تمايلات ايله برلكده موجود اولدقلى حالده ايكنجى اوچنجى درجه ده ، ظلمتده ، اهل و لسيان آلتنده قالانلر ديكرلر بيه تفوق ايتمكه حاضر-لايرلر . محررلر اسلافلر بيه معارض اولمقلايه برابر اولنرك ايزلر بى تعقيب ايدرلر ، اسلاف-قارينك معارضلر اولدقلى قدر وار-نلر ايدرلردم .

ذاتاً باشقه دورلو اولمق قابلميدر ؟ بر بطن كندى بى تعقيب ايدن بطنه حاضر برلسان ، اوزون بر بحريه ايله آكلاشلماش بر طاقم قالير ، اصوللر ترك ايتمى ؟ يكي يتيشنلر بومر و كاتك بر قسمنى رد ايتسه لر بيله كند-يلرندن اول موجود اولان شيلرك هيچ برينه اهميت ويرميرك دنيا كنديلر بىك روى ارضده ظهورلريله ابتداء ايلمى كى بوتوز . مدنيتنه يگيدن باشلايه بيليرلر بى ؟ بوتون ماضى بى اونومق ايتسه لر بيله دماغلر ندم اسلافلر بىك خوليسالارندن ، قابليتارندن ، خاطرملرندن مطلقا بر اثر ، بر بقيه بولونور . عنعنات قديمه نه قدر شدتله كسر ايديله جك اولسه بونكونى دونه بند ايدن زنجير قيريلاماز .

بو هيئت مجموعه بى تركيب ايدن عضولر آرمسندمكى آهنگ نه قدر تام اولورسه اولسون يته مختلف مختلف قسملر واردر . دنيله بيليركه هر دورده تمايلات هب بردن موجوددر فقط بو تمايلاتك يالكر برى غلبه ايدمرك ديكرلر بى منسى منفرد دورور . يكي يتيشن ادبا حاضر بولدقلى تمايلات قارشى اعتراض ايدرلركن بو تمايلات حاضر نك فراموش ايتيرمش اولديغى بعض تمايلاتى ميدانه چيقارمغه سعى ايتمش اولورلر .

فرانسده ره آيزم مسلك ادبىسى يكنظرده رومانيزم مسلكى ايله تماميله بر تضاد تشكيل ايدر . رومانيزم بى تعقيب ايدن ره آيزمده آثار مشوره آثار منظومه تفوق ايدر ، مخيلات مقابل حقيقت اشيا و حيات

صحيح و قاطع بر تدقيق و مشاهده آلتنه آلير . حالبوكه اميل زولا . و تلميدلر بىك اثرلر بى سياهلره غرق ايدن او بدىنك ؛ لسان ادبى بى لسان تكلم حدوديته قدر توسيع ايچون كوستردكلى . مساعى ، اسلوب افاده لرى بونك رومانيزم مشاهمتى سويليور . حق زولا بيله بونى تسليمه مجبور قاليور .

بر ادبىاتك عكس عمل و توسع و انكشاف صورتلريله تحول ايتديكى اثبات ايچون باشقه مثاللره حاجت قالماز ظن ايدرلر . فقط بر دور كندى بىلندن اولكى دورك ارائه و احضار ايدلدى عناصر آرمسندم نه كى قاعدلر ، نه كى سببلر نه بىعت ايدمرك بر انتخابده بولونيور ، بعضيسى بكنيور قبول ايديور ، بعضيسى رد ايديور ؟ قانون توالى بوسقواللر ده برر جواب احضار ايدم بيلير .

بر هيئت اجتماعيه عيى زمانده مو-جود اولان تمايلاتك كافهسى عيى قوتده دكلدر ، اونك ايچون زمان امتدادلر بى برينه مساوى اولاماز . بعضيلر واردركه عصرلرجه سورر ، بعضيلر دها آز پايدار قالير ، بعضيلر ايسه بش اون سنه بى تجاوز ايدمىلر بى كى برايكى موسم ايتنجه محصور اولانلر بيله بولونور . حالبوكه اك چوق سورن تمايلات بيله اك آز امتداد ايدن تمايلات كى عيى قانونه كوره تعاقب و توالى ايدر . بونك نتيجهسى اوله رق بى تكاملنى اجرايه باشلايدى زمان ديكرى كندى تكاملنى اتمام ايتمش اولور . بر قسمى دوره تكامللر بىك هنوز نلته واصل اولمش ايكن ديكرى نقطه اوچى بولمش ، بر ديكرى ده انحطاطه دوشمش اولاييلير . بوسيله حاصل اولان تشوش ايتنجه ، هپسندم حكيمر ما اولان قانون يكانه توالينك ساده لىك نظرندن دور قالير .

ذوق ادبىك تحولاتى ايچون كوستريلن شوسبب و قانون غايت عموميدر . بونلر تحولات ادبىك ايچون دائمى اولديغى ، نه كى بر طريق تعقيب ايتديكى كوسترلر سده بالفرض اون دوقوزنجى عصرده تراژمديله ايچون رغبه ايدلير بده رومانلر ك جوغالديغى ، اهميت كسب ايتديكى كى ايكنجى درجه قالان . خصوصى حالن بوقانون و سبب ايله ايضاح ايديله مز .

برملتك حيات ادبيه سنده بوقدر مختلف ذوقلر ك سبب ظهورى ، سبب زوالى تماميله ايضاح ايدلمكجه ، كوزلك فكر بىك اوغرا-ايدنى تحولات كوناكون و ادبىات طرفندن فعاليت سائر اجتماعيه اوزرندم پيدا ايدلن تأثيرات بربرينه قطعياً ربط اولنمادقجه هيچ بر كيمسه :

— حذر ايدىكز ، ادبىاتك بونوعى نو-زمانده توسع ايدم مز ، چونكه توسع منك شرائطى شونلردر .

ديمكه حق قازانه ماز . چونكه بوشرائط هنوز كاملاً و قطعياً ميدانه چيقاريله مامشدر . شو مطالعات عموميه بى ادبىاتمه تطبيق جهتنى ايسه قارئلره براقيرز چونكه ذاتاً واضح اولان بو جهتنى بوتون بوتون ايضاحه قيام ايتمكه نه فائده وار ؟

حسين جاهد
©©©©©©©©©©

انسانلر اوتوزنجى عصرده غدارلر بى نه صورتله بيه جكاردر ؟
بوسقواله اطبادن برى شوبله جواب ويريور :

— حب بونمق صورتيه اغتد ايدم جكاردر اكر نوع بى بشر اوتوزنجى عصره قدر معمر اولورسه بوندن اون عصر صكرم انسانلر غدارلر بى بو وارلاق حبلر صورتنده اخذ ايدم جكاردر . اوزمان متنوع و مختلف اطعمه و اغديه نك و طباق و كاسلر ك برينه اجزا حالنده ترتيب اولمش ما كولات قائم اوله-جقدر . معدلر بى شيشيرمكدن بشقه برايشه ير ايمان صودن و معدلره بيهوده بار اولان لزومسز مواددن دنرف نظر اولنه رق كوندن كونه اكل ايتمكه اولديغى اغديه مختلفه اوفاجق حبلر يا خود بقلوه و يا مربع شكلنده اجزالره تحويل اولته بيلور . ايشته سزه بويواده بر طعام ليسته سى :

برحب ات ، ايكي حب سبزه وات برحب صلاطه ، اوچ حب چرز .

معالى اسلاميه
محرمى : علامه ياشا
عظماى حكماى اسلاميه دن بجز سفيد واليسى دوللو تابدين ياشا حضرتلر بىك حكيمات قرآنيه اوزرينه « معالى اسلاميه » عنوان لياقت نشانيله تحرير بيوردقلى اثر نفيس بوكره مطبعه مزجه بر صورت مكمله ده طبع اولنه رق موقع انتشاره وضعنه موفقت الويرمشدر . ياشا حضرتلر بىك شرق و غربجه حكماياده حائز اولدقلى يد طولى معلوم انا . بولنديقندن مطبوعاتمه زينت بخش اولان بوسوك محصول حكمتلر بيه دائر قدير آميز سوز سويلكى جدا زائد ، حدناشاسلق عدايدرز . معالى اسلاميه نك قيمت و اهميتى انتظار عمومده ارائه مؤلف مخترمك يالكر ذكر نامى كافلدر .

فياضى : ۷ بچق غروشدن .

مدبر مسئول : محمد طاهر
معلومات — ماهر بىك مطبعه سى